

FYLKESNEMNDAS AVGJØRELSER OM INSTITUSJONSPLOSSERINGER AV BARN OG UNGE – 2021 OG 2018¹

En rapport til Barne- og familiedepartementet

Av

Barbara Ruiken²

Bergen, 25. januar 2022

Forord

Arbeidet med denne rapporten er utført ved Centre for Research on Discretion and Paternalism. Dette er et internasjonalt forskningscenter ved Universitetet i Bergen. Senteret åpnet 25. august 2018, og er sentral i europeisk forskning på barnevern, barns rettigheter, beslutningstaking og maktbruk i velferdsstaten.

Vi adresserer et av kjernespørsmålene innenfor samfunnsvitenskapen, nemlig relasjonen mellom stat og individ. Gjennom ulike prosjekter undersøkes offentlig skjønnsutøvelse, myndighetenes bruk av makt overfor innbyggerne og hvordan slike inngrep legitimeres.

Senteret er lokalisert ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Forskingen er forankret i den statsvitenskapelige tradisjonen ved instituttet, men krysser disiplingrensene ved å bringe inn innsikter fra blant annet rettsvitenskap, sosiologi, filosofi og psykologi.

Senteret utgjør et internasjonalt ledende fagmiljø, med forskere fra ulike land og disipliner. Vi har i staben vår i Bergen statsvitere, sosiologer, psykologer, jurister, filosofer, og sosionomer. I tillegg er det et utstrakt samarbeid med forskere i Europa, USA, Australia og New Zealand.

Å formidle forskningsbasert kunnskap om barnevern, barns rettigheter, velferdsstaten, skjønnsutøvelse og statlig maktbruk er en viktig del av senterets aktivitet. Våre forskere deltar jevnlig som foredragsholdere og intervjuobjekter i media. Våre forskningsresultater formidles på våre egne nettsider, på UiB sine nettsider, gjennom et månedlig nyhetsbrev og fra vår [twitterkonto](#). I tillegg underviser vi studenter ved UiB og andre utdanningsinstitusjoner i inn- og utland.

Mer informasjon foreligger på vår hjemmeside: <http://www.discretion.uib.no/>.

¹ Notatet presenterer funn fra [BarnNemnd-prosjektet ved UiB](#). Takk til Frøydis Petersen Jensen, Helle Karina Johansen, Vanessa Seeligmann, og Vemund Vestre for hjelpen med å ferdigstille denne rapporten.

² Barbara Ruiken er statsviter, utdannet ved UiB, og arbeider med en doktoravhandling (UiB) om skjønn og beslutninger i omsorgsovertagelsessaker i åtte land som en del av ERC-prosjektet «[Discretion and the Child's Best Interests in Child Protection](#)».

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
#1 HVEM ER UNGDOMMENE I INSTITUSJONSSAKENE?.....	4
#2 FAMILIE OG FORELDRE	6
#4 UNGDOMMENS MENING OG INVOLVERING.....	7
#5 NEMNDSBEHANDLINGEN	7
#6 SAKKYNDIG.....	8
VEDLEGG DEL 1 - FUNN FRA BARN NEMND PROSJEKTET	9
VEDLEGG DEL 2- STATISTIKK LEVERT AV FYLKESNEMNDENE	16

Innledning

I dette notatet presenteres informasjon om alle saker som innebærer plassering av et barn/en ungdom på institusjon (hjemlet i §4-24 og §4-14)³ som har vært til behandling i fylkesnemndene første halvår 2021 (n=106 saker) og hele 2018 (n=267 saker). De 106 sakene fra 2021 gjaldt 107 barn og unge, og de 267 sakene fra 2018 gjaldt 269 barn og unge (se Tabell 1 i vedlegg). For første halvår 2021 resulterte saken for 98% av ungdommene (n=105) i vedtak om institusjonsplassering, og for 2018 resulterte saken for 91% av ungdommene (n=245) i vedtak om institusjonsplassering (se Tabell 2 i vedlegg).

I dette notatet er formålet å presentere informasjon om situasjonen for de barn og unge som disse sakene gjelder; omstendighetene som har gjort at det føres sak for nemnda; beskrivelse av familie og nettverk, og nøkkelinformasjon om nemndsprosessen, mm.

Grunnlaget for informasjonen er infrastrukturprosjektet Barn-Nemnd ved Universitetet i Bergen (UiB), som er et samarbeid mellom Det juridiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet, initiert av professor Karl Harald Søvig og ledet av professor Camilla Bernt. I dette prosjektet foretas en omfattende kartlegging av hva som skjer i barnevernssaker hvor svært inngripende tiltak vurderes, inkludert vedtak mot foreldre eller barns vilje. I Barn-Nemnd-prosjektet hentes følgende informasjon ut fra sakene:

- Utvalgte demografiske variabler over foreldre, barn og familieforhold
- Utfordringene ungdommene møter
- Ungdommenes meninger og hvordan de blir representert i nemnda
- Foreldres risikofaktorer
- Samvær: frekvens og kvalitet
- Sakkyndige sine vurderinger
- Aspekter ved nemndsbehandlingen og saken (datoer, sakstype, antall barn, samtykke mm.)

Til kartlegging av informasjon fra sakene brukes programmet NVivo12. Alle sakene er lagret i Universitetets plattform for sensitiv informasjon (SAFE)⁴ og alle nødvendige forskningsetiske tillatelser er innhentet. Informasjonskartleggingen (koding) er gjort av fem vitenskapelige assistenter: Caroline Bjelland, Frøydís Petersen Jensen, Helle Karina Johansen, Vanessa Seeligmann, og Vemund Vestre. Arbeidet er ledet av PhD-student Barbara Ruiken under faglig ledelse av professor Marit Skivenes. All informasjon er/vil bli registrert i to runder for å sikre korrekt informasjonshenting. Det er også foretatt en blindet reliabilitetstesting av et utvalg saker for å være sikker på at koderne registrerer informasjon konsistent. Gjennom arbeidsprosessen er det en pågående dialog mellom de vitenskapelige assistentene og PhD-student Ruiken for å sikre korrekt registrering av informasjon.

Kartleggingsarbeidet pågår, så det foreligger ikke komplette resultat for alle kategorier. Informasjonen er oppsummert i tabeller i vedlegg. Det er indikert i tabellene hvor mange vedtak som er grunnlaget

³ Saker etter §4-24 inkluderer plasseringer på institusjon, flyttinger, og forlengelser av plassering på institusjon. Saker etter §4-14 omhandler de som i tillegg er hjemlet i §4-8 eller §4-12. Dette inkluderer plasseringer der målet er at ungdommen skal bo på institusjonen i lengre tid, eller i kort tid for et utredningsformål. Om plasseringen gjøres for kort tid mens en venter på et egnet fosterhjem, men målet med omsorgsovertakelsen er plassering i fosterhjem, er saken ikke inkludert her. Vi har videre ekskludert én sak fra denne rapporten, der det er søkt om omsorgsovertakelse for seks søsken, mens det søkes om omsorgsovertakelse og institusjonsplassering etter §4-14 for det syvende søskenet.

⁴SAFE (sikker adgang til forskningsdata og e-infrastruktur) er en løsning utviklet av UiB for sikker behandling av sensitive personopplysninger i forskning. Denne sikrer at informasjonssikkerheten med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet blir ivaretatt ved behandling av sensitive personopplysninger.

for informasjonen som er presentert tabellene. Informasjon som til dags dato er registrert for bare små deler av materialet er ikke inkludert.⁵

Barn og unge omtales i hovedsak som ungdommer i dette notatet. Vi baserer oss på de beskrivelser og den informasjon som kommer frem i nemndsavgjørelsen, og vi har ikke tilgang på ytterligere saksmateriale eller annen type informasjon om saken og dens aktører. Sammenlignet med andre land inneholder nemndsavgjørelser mye informasjon, se følgende oversikt med informasjon om domsavgjørelser i syv andre Europeiske land.

I de følgende seks deler presenteres informasjon om ungdommene, familien og foreldrene, ungdommenes mening og involvering, nemndsbehandlingen og sakkyndig involvering i sakene. I hver del presenteres først resultatene fra første halvår 2021, og dernest resultater fra 2018. Detaljert informasjon og talloversikter er lagt i tabeller i vedlegg. Alle paragrafer viser til Barnevernloven.

#1 Hvem er ungdommene i institusjonssakene?

2021

Det er 107 ungdommer i sakene i første halvdel av 2021. Av disse er 47% (n=50) jenter, og 53% (n=57) gutter (se Tabell 3 i vedlegg).⁶ Gjennomsnittsalder for ungdommene er 15,3 år ved vedtakstidspunkt og det yngste barnet er 9 år (se Tabell 3 i vedlegg).

For de fleste sakene i materialet har barnevernet vært involvert i lengre tid før det opprettes sak om å plassere ungdommen i institusjon.⁷ I gjennomsnitt er barnet 8,8 år gammelt når barnevernet første gang involveres, enten gjennom bekymringsmelding eller gjennom hjelpe- eller omsorgstiltak (se Tabell 4 i vedlegg). Det tar i snitt 6 år mellom barnevernets første involvering og nemndsbehandling om institusjonsplassering (se Tabell 5 i vedlegg).

Før den gjeldende saken blir behandlet i nemnda, har 35% av ungdommene (n=37) hatt én tidligere plassering, 27% (n=29) har hatt to eller tre, mens 19% (n=20) har hatt fire eller flere plasseringer (se Tabell 6 i vedlegg). Her er det registrert plasseringer som barnevernet har gjennomført eller tilrettelagt for, f.eks. i beredskapshjem, fosterhjem, eller institusjon, mens det ikke er registrert når ungdommen selv eller foreldrene har flyttet ungdommen til noen andre (ofte den andre forelder eller annen familie) uten at barnevernet har vært involvert.

De fleste av ungdommene, 68% (n=73), blir plassert på institusjon med tvang i det gjeldende vedtaket (se Tabell 7 i vedlegg).

Det gis sjelden informasjon om hvilken institusjon ungdommen skal plasseres på, og det er også sjelden det fremkommer om dette er en stor eller liten institusjon.

⁵ Når samme ungdom er involvert i flere vedtak i samme år, er informasjon foreløpig kartlagt bare for et av vedtakene. Det vil si at for 2021 er 3 vedtak og for 2018 er 19 vedtak foreløpig ikke kartlagt og ikke inkludert i dette notatet.

⁶ Om kjønnsidentitet og kjønn registrert ved fødsel ikke samsvarer, har vi registrert det kjønnet nemnda omtaler ungdommen med.

⁷ Der tidspunkt for plasseringer eller andre tidspunkt ikke er gitt nøyaktig, har vi regnet oss frem til nærmeste plausible dato og beregnet tidsperioder som vi rapporterer ut ifra det. Vi har brukt kontekstuell informasjon for å sikre at informasjonen er rett, f.eks. om det er nevnt i vedtaket at den første bekymringsmeldingen angående ungdommen ble sendt ved begynnelsen av våren 2013, har vi brukt datoen 01.03.2013. Denne metoden gjelder for all informasjon som omhandler datoer og tidsperioder.

⁸ Der fødselsdato som er registrert av norske myndigheter og fødselsdato som ungdommen oppgir ikke samsvarer, har vi registrert den fødselsdatoen som nemnda forholder seg til.

Hvilke utfordringer har ungdommen?

Ungdommene i vedtakene blir beskrevet på ulike måter. Flere av utfordringene som ungdommene er beskrevet å møte er grunnlaget for å ville plassere de på institusjon, mens noen er gitt som kontekstuell informasjon.

93% (n=100) blir beskrevet å vise psykososiale utfordringer, som omfatter om ungdommen har utfordringer relatert til atferd i sosiale situasjoner (se Tabell 8 i vedlegg). Dette kan vise seg gjennom utagering, aggresjon (inkl. trusler), depresjon, sosial isolering eller vansker med å etablere kontakt. Videre inkluderer dette vansker med å leke med andre barn/ungdommer, å unndra seg voksnes omsorg, å være ukritisk til voksne, vold mot egne familiemedlemmer, konflikter mellom foreldre og ungdommen og avvikende atferd. Det inkluderer også atferd/hendelser på skolen eller i barnehagen.

Skolevansker av faglig art (inkluderer stort fravær og konsentrasjonsvansker) er beskrevet for 78% (n=83) av ungdommene (se Tabell 8 i vedlegg). Dette inkluderer ikke sosiale vansker på skolen. 77% (n=82) av ungdommene er beskrevet å ha utfordringer med sin psykiske helse (se Tabell 8 i vedlegg). Dette kan inkludere psykiatriske lidelser som angst, depresjon, schizofreni og andre personlighetsforstyrrelser. Det inkluderer også selvsykdom, suicidalitet og selvmordsforsøk. ADHD er også inkludert. Noen diagnoser er varige, andre er av mer kortvarig karakter.

73% (n=78) blir rapportert å ha et nåværende rusmisbruk (inkluderer misbruk av alkohol, lovlig medisin, eller bruk av ulovlige stoffer) (se Tabell 8 i vedlegg). Ulovlig handlinger og dømte lovbrudd, blant annet hærverk, vold (mot andre enn egen familie), salg av narkotika (men ikke trusler) er rapportert for 68% (n=73) av ungdommene i vedtakene (se Tabell 8 i vedlegg). For 65% (n=70) av ungdommene er det beskrevet i vedtaket at de rømmer fra hjem, omsorgshjem eller institusjon, eller at de vagabonderer (se Tabell 8 i vedlegg). Dette inkluderer blant annet rømming til venner eller til rusmiljø.

41% (n=44) av ungdommene er beskrevet som generelt sårbare eller med en sårbarhet, eller med behov uten spesifisering av hva denne sårbarheten eller behovet består av (se Tabell 8 i vedlegg). Dette inkluderer når det nevnes at ungdommen har en potensiell sårbarhet som kan vise seg senere (som medfødte sårbarheter eller grunnet tidligere opplevelser/stress). Det inkluderer også når ungdommen har tidligere traumer som gir en sårbarhet/utfordringer nå.

For under 20% av ungdommene er det beskrevet tilknytningsvansker (diagnostiserte tilknytningsvansker eller klare utfordringer med tilknytning. Ofte beskrevet med dårlig tilknytning eller desorganisert tilknytning, utviklingsvansker (at de har saktere utvikling enn normalt eller viser "skjevutvikling"), fysiske helseutfordringer som bevegelsehemning eller kronisk sykdom, klare kognitive begrensninger (dette kan omfatte alt fra alvorlig psykisk utviklingshemning til reduserte kognitive evner), tidligere rusmisbruk, eller salg av seksuelle tjenester (mot penger eller ting av verdi, som f.eks. narkotika) (se Tabell 8 i vedlegg).

2018

Det er 269 ungdommer i sakene fra 2018 (se Tabell 1 i vedlegg). Av disse er 42% (n=114) jenter, og 58% (n=155) er gutter (se Tabell 3 i vedlegg). Gjennomsnittsalder for ungdommene er 15,5 år ved vedtakstidspunkt, det yngste barnet er 7 år (se Tabell 3 i vedlegg).

For de fleste sakene i materialet har barnevernet vært involvert i lengre tid før det opprettes sak om å plassere ungdommen i institusjon. I gjennomsnitt er barnet 10,3 år gammelt når barnevernet første gang involveres, enten gjennom bekymringsmelding eller gjennom hjelpe- eller omsorgstiltak (se Tabell 4 i vedlegg). Det tar i snitt 4,8 år og mellom barnevernets første involvering og nemndsbehandling om institusjonsplassering (se Tabell 5 i vedlegg).

Før den gjeldende saken blir behandlet i nemnda, har 21% av ungdommene (n=56) hatt én tidligere plassering, 26% (n=70) har hatt to eller tre, mens 27% (n=72) har hatt fire eller flere plasseringer (se Tabell 6 i vedlegg). Her er det registrert plasseringer som barnevernet har gjennomført eller tilrettelagt for, f.eks. i beredskapshjem, fosterhjem, eller institusjon, mens det ikke er registrert når ungdommen selv eller foreldrene har flyttet ungdommen til noen andre (ofte den andre forelder eller annen familie) uten at barnevernet har vært involvert.

De fleste av ungdommene, 67% (n=180), blir plassert på institusjonen med tvang i det gjeldende vedtaket (se Tabell 7 i vedlegg).

#2 Familie og foreldre⁹

2021

Mødrene til ungdommene er i snitt 44,3 år gamle, og fedrene 53,2 år gamle (se Tabell 9 i vedlegg). Farskapet er kjent for 96% (n=102) av ungdommene (se Tabell 10 i vedlegg).

Informasjon om hvor foreldrene til ungdommene er født er gitt for omtrent en fjerdedel av sakene (se Tabell 10 og Tabell 11 i vedlegg). Denne informasjonen er hyppigst oppgitt når foreldrene er født utenfor Europa, dette er tilfellet for mødrene til 21% av ungdommene (n=22) og for fedrene til 17% av ungdommene (n=18).

34% (n=36) av ungdommene i vedtakene har mindreårige søsken som de har bodd sammen med før saken i nemnda (se Tabell 13 i vedlegg).¹⁰ Av disse har 42% (n=15) bodd sammen med ett søsken, 28% (n=10) har to, og de resterende har tre eller flere søsken de har bodd sammen med.

Foreldrene til ungdommene kan ha utfordringer som gjør det vanskeligere å yte god omsorg, eller viser atferd som utgjør en risiko for ungdommene. Informasjon er kartlagt for 66 av mødrene så langt. Den mest rapporterte risikofaktoren for mødrene er mangler i omsorgsevnen (som kan bestå av kaotisk livsførsel, mangler i boforhold, økonomiske mangler eller mangler på å tolke situasjoner, mangler i å håndtere dagliglivet, dårlig samhandling med ungdommen, dårlig emosjonell kontakt med ungdommen, umodenhet, angst og konflikt, mangel på endringsvilje, mangel på evnen til å se ungdommens behov, mangel på evne til å skjerme ungdommen fra voksnes problem eller irrasjonell beslutningstaking) nevnt i 62% (n=41) av vedtakene (se Tabell 14 i vedlegg). Vold er beskrevet for 21% av mødrene (n=14). Andre risikofaktorer, som eksempelvis psykisk helse, kriminalitet eller stoff- og alkoholmisbruk, er nevnt for færre enn 20% av mødrene.

For de 66 fedrene som informasjon er kartlagt for, er mangler i omsorgsevnen (som kan bestå av kaotisk livsførsel, mangler i boforhold, økonomiske mangler eller mangler på å tolke situasjoner, mangler i å håndtere dagliglivet, dårlig samhandling med ungdommen, dårlig emosjonell kontakt med ungdommen, umodenhet, angst og konflikt, mangel på endringsvilje, mangel på evnen til å se ungdommens behov, mangel på evne til å skjerme ungdommen fra voksnes problem, irrasjonell beslutningstaking) nevnt i 52% av vedtakene (n=34) (se Tabell 15 i vedlegg). Vold er beskrevet for 23% av fedrene (n=15). Andre risikofaktorer, som eksempelvis psykisk helse, kriminalitet eller stoff- og alkoholmisbruk, er nevnt for færre enn 20% av fedrene.

2018

31% (n=83) av ungdommene i vedtakene har mindreårige søsken som de har bodd sammen med før saken i nemnda (se Tabell 13 i vedlegg). Av disse har 49% (n=41) bodd sammen med ett søsken, 29%

⁹ Informasjonen kartlagt her er for biologiske foreldre, og inkluderer ikke steforeldre.

¹⁰ Søsken inkluderes om de har bodd sammen med ungdommen i løpet av siste halvår før saken blir behandlet i nemnda. Her inkluderes halv- og stesøsken, men ikke søsken som har fylt 18 år.

(n=24) har to, og de resterende har tre eller flere søsken de har bodd sammen med, eller det er uklart hvor mange.

#4 Ungdommens mening og involvering

2021

38% (n=41) av ungdommene er positive til kommunens forslag om å plassere de på institusjon, 30% (n=32) er negative, og 28% (n=30) har en blandet mening, det vil si at meningen endrer seg over tid, eller at de er positive til noen deler av forslaget, men ikke hele (f.eks. positiv til å bli plassert på institusjon, men negativ til urinprøvekontroll) (se Tabell 16 i vedlegg).

92% (n=98) av ungdommene har egne partsrettigheter i den gjeldende saken (se Tabell 17 i vedlegg). Det samme har 92% av mødrene (n=97) og 71% av fedrene (n=75).

For 94% (n=101) av ungdommene er det oppnevnt talsperson, eller ungdommen har egen advokat/prosessfullmektig (se Tabell 18 i vedlegg).

97% (n=104) av ungdommene har uttrykt meningen sin direkte, enten gjennom personlig fremmøte i nemnda, gjennom telefon eller brev, eller gjennom sitt partsinnlegg (når de har partsrettigheter) (se Tabell 19 i vedlegg). Når ungdommene ikke har blitt hørt direkte, har deres mening blitt gjengitt for 1% (n=1) av ungdommene gjennom talsperson, fosterforeldre, eller andre kanaler.

For 90% av ungdommene (n=96) har nemnda beskrevet i vedtaket hvilken vekt de har lagt på ungdommens mening (se Tabell 20 i vedlegg). Kun 5% (n=5) av ungdommenes meninger har nemnda tillagt avgjørende vekt, 22% (n=24) har blitt tillagt stor vekt, 54% (n=58) har blitt tillagt noe vekt, og 8% (n=9) har blitt tillagt ingen vekt.

2018

De fleste av ungdommene, 86 % (n=231) har partsrettigheter i den gjeldende saken (se Tabell 17 i vedlegg). Det samme har 84% av mødrene (n=223) og 58% av fedrene (n=154).

#5 Nemndsbehandlingen

2021

I 28% av sakene (n=30) har det vært en samtaleprosess før den gjeldende nemndsbehandlingen (se Tabell 21 i vedlegg). 60% av disse samtaleprosessene (n=18) endte med enighet, mens 27 % (n=8) ikke endte i enighet.

56% (n=59) av sakene ble behandlet forenklet, mens 44% (n=47) ble behandlet i ordinær nemnd (se Tabell 22 i vedlegg).

Det tok i snitt 56 dager fra kommunen fremmet saken til det ble fattet vedtak i nemnda, med en median på 44 dager (se Tabell 23 i vedlegg).

For de 72 ungdommene som var gjenstand for en plassering etter §4-24, ble det for 68% (n=49) besluttet plassering i opptil 12 måneder, for 6% (n=4) ble det vedtatt forlenget plassering i opptil 12 ytterligere måneder, og for 1% (n=1) ble det vedtatt plassering i opptil 4 uker (se Tabell 24).

2018

I 17% av sakene (n=45) har det vært en samtaleprosess før den gjeldende nemndsbehandlingen (se Tabell 21 i vedlegg). 60% av disse samtaleprosessene (n=27) endte med enighet, mens 27% (n=12) ikke endte i enighet.

38% (n=101) av sakene ble behandlet forenklet, mens 62% (n=165) ble behandlet i ordinær nemnd (Tabell 22 i vedlegg). Bare én sak ble behandlet med utvidet nemnd.

Det tok i snitt 49 dager fra kommunen fremmet saken til det ble fattet vedtak i nemnda, med en median på 42 dager (se Tabell 23 i vedlegg).

Av de 206 ungdommene som var gjenstand for §4-24-sak, fikk 89% besluttet plassering (n=183), for 72% (n=148) ble det besluttet plassering i opptil 12 måneder, for 4% (n=8) ble det vedtatt forlenget plassering i opptil 12 ytterligere måneder, og for 2% (n=4) ble det vedtatt plassering i opptil 4 uker (se Tabell 24).

#6 Sakkyndig

2021

For 16% av ungdommene har sakkyndig uttalt seg om ungdommens behov (n=17) (se Tabell 25 i vedlegg). I noen tilfeller har også biologiske foreldres omsorg, eller risikoen de er for ungdommen, blitt vurdert av sakkyndig. Nemnda beskriver sjeldent hvordan de vurderer den sakkyndige sine uttalelser.

2018

For 12% av ungdommene har sakkyndig uttalt seg om ungdommens behov (n=31) (se Tabell 25 i vedlegg). I noen tilfeller har også biologiske foreldres omsorg, eller risikoen de er for ungdommen, blitt vurdert av sakkyndig. Nemnda beskriver sjeldent hvordan de vurderer den sakkyndige sine uttalelser.

VEDLEGG TIL NOTAT OM INSTITUSJONSSAKER ARBEIDSOPPDRAG FRA BFD IFBM. NOU-ARBEID.

Bergen, 25. Januar 2022

Tabellene i første del av vedlegget viser tabellene som er henvist til i notatet. Andre del viser statistikk fra Fylkesnemndene.

Alle paragrafer viser til Barnevernloven.

Vedlegg del 1 - Funn fra Barn Nemnd prosjektet

Innledning

Tabell 1 - Antall vedtak og antall ungdommer

Antall vedtak og antall ungdommer	2018	2021
Antall vedtak	267	106
Antall ungdommer	269	107

Tabell 2 - Godkjenning av vedtak per ungdom, 2018 N=269, 2021 N=107

Godkjenning av vedtak per ungdom	2018		2021	
	N	%	N	%
Total	269	100 %	107	100 %
Godkjent	245	91 %	105	98 %
Delvis godkjent	3	1 %	0	0 %
Ikke godkjent	21	8 %	2	2 %

#1 Hvem er ungdommene i institusjonssakene?

Tabell 3 - Kjønn og alder for ungdommene i vedtakene, 2018 N=269, 2021 N=107

Kjønn og alder	2018		2021	
	N	%	N	%
Gutter	155	58 %	57	53 %
Jenter	114	42 %	50	47 %
Gjennomsnittsalder (år)	15,5		15,3	
Yngste barnet (år)	7		9	

Tabell 4 - Barnets alder ved første involvering av Barnevernet, 2018 N=269, 2021 N=107

Barnets alder ved første involvering av Barnevernet	2018		2021	
Gjennomsnitt (år)	10,3		8,8	
	N	%	N	%
Informasjonen mangler	46	17%	14	13%

Tabell 5 - Tid mellom første involvering av Barnevernet og gjeldende vedtak, 2018 N=269, 2021 N=107

Tid mellom første involvering av Barnevernet og gjeldende vedtak	2018		2021	
Gjennomsnitt (år)	4,8		6	
	N	%	N	%
Informasjonen mangler	46	17%	14	13%

Tabell 6 - Tidligere plasseringer, 2018 N=269, 2021 N=107

Tidligere plasseringer	2018		2021	
	N	%	N	%
1 plassering	56	21 %	37	35 %
2 eller 3 plasseringer	70	26 %	29	27 %
4 eller flere plasseringer	72	27 %	20	19 %

Tabell 7 - Tvang i gjeldende vedtak, 2018 N=269, 2021 N=107

Tvang i gjeldende vedtak	2018		2021	
	N	%	N	%
Med tvang	180	67 %	73	68 %
Uten tvang	49	18 %	31	29 %

Tabell 8 - Utfordringer ungdommene møter, 2021 N=107

Utfordringer ungdommene møter	2021	
	N	%
Psykososiale utfordringer	100	93 %
Skolevansker	83	78 %
Psykisk helse	82	77 %
Nåværende rusmisbruk	78	73 %
Lovbrudd	73	68 %
Rømming vagabondering	70	65 %
Sårbarhet	44	41 %
Ungdommens utvikling	15	14 %
Kognitive begrensninger	15	14 %
Tilknytningsvansker	9	8 %
Salg av seksuelle tjenester	7	7 %
Fysiske helseutfordringer	5	5 %
Tidligere rusmisbruk	2	2 %

#2 Familie og foreldre

Tabell 9 - Foreldrenes alder ved vedtak, 2018 N=267, 2021 N=106

Foreldrenes alder ved vedtak	2018		2021	
	N	%	N	%
Mor, gjennomsnitt (år)				
Mor, median (år)				
Far, gjennomsnitt (år)				
Far, median (år)				
	N	%	N	%
Mor, informasjon mangler	219	82 %	93	88 %
Far, informasjon mangler	228	85 %	96	91 %

Tabell 10 - Farskap, 2021 N=107

Farskap	2021	
	N	%
Total	103	96 %
Farskap kjent	102	95 %
Farskap ukjent	1	1 %

Tabell 11 - Fødeland far, 2021 N=106

Fødeland far	2021	
	N	%
Total	25	24 %
Annet	0	0 %
Europa	4	4 %
Norden	1	1 %
Norge	2	2 %
Utenfor Europa	18	17 %

Tabell 12 - Fødeland mor, 2021 N=106

Fødeland mor	2021	
	N	%
Total	28	26 %
Annet	0	0 %
Europa	5	5 %
Norden	1	1 %
Norge	0	0 %
Utenfor Europa	22	21 %

Tabell 13 - Søskenflokk, 2018 N=269 eller N=83, 2021 N=107 eller N=36

Søskenflokk	2018		2021	
	N	%	N	%
Har søsken (prosentuert på antall ungdommer)	83	31 %	36	34%
Har 1 søsken (prosentuert på antall ungdommer med søsken)	41	49 %	15	42%
Har 2 søsken (prosentuert på antall ungdommer med søsken)	24	29 %	10	28%
Har 3 eller flere søsken (prosentuert på antall ungdommer med søsken)	12	14 %	11	31%

Tabell 14 - Risikofaktorer mor, 2021 N=66

Risikofaktorer mor	2021	
	N	%
Mor risikofaktorer	44	67 %
Manglende foreldreegenskaper	41	62 %
<i>Mangler i foreldreegenskaper</i>	36	55 %
<i>Kaotisk livsførsel</i>	20	30 %
<i>Mangler boforhold</i>	2	3 %
<i>Økonomiske mangler</i>	2	3 %
Vold	14	21 %
Psykisk helse	6	9 %
Stoff og alkoholmisbruk	6	9 %
<i>Tidligere misbruk</i>	4	6 %
<i>Alkoholmisbruk</i>	1	2 %
<i>Narkotikamisbruk</i>	1	2 %
<i>Uspesifisert stoffmisbruk</i>	0	0 %
Risiko for skade	5	8 %
Barn i BV	4	6 %
Kriminalitet	4	6 %
Fysiske utfordringer	3	5 %
Usikker oppholdsrett	1	2 %

Tabell 15 - Risikofaktorer far, 2021 N=66

Risikofaktorer far	2021	
	N	%
Far risikofaktorer	41	62 %
Manglende foreldreegenskaper	34	52 %
Mangler i foreldreegenskaper	29	44 %
Kaotisk livsførsel	17	26 %
Mangler boforhold	3	5 %
Økonomiske mangler	1	2 %
Vold	15	23 %
Kriminalitet	7	11 %
Foreldres aggressive atferd	5	8 %
Stoff og alkoholmisbruk	5	8 %
Tidligere misbruk	3	5 %
Narkotikamisbruk	2	3 %
Alkoholmisbruk	0	0 %
Uspesifisert stoffmisbruk	0	0 %
Barn i BV	4	6 %
Manglende interesse i barnet	4	6 %
Psykisk helse	4	6 %
Fysiske utfordringer	2	3 %
Risiko for skade	2	3 %
Usikker oppholdsrett	1	2 %

#4 Ungdommens mening og involvering

Tabell 16 - Ungdommens mening til foreslått vedtak, 2021 N=107

Ungdommens mening til foreslått vedtak	2021	
	N	%
Total	105	98 %
Blandet	30	28 %
Negativ	32	30 %
Positiv	41	38 %
Uklart	2	2 %

Tabell 17 - Partsrettigheter, 2018 n=269 eller n=267, 2021 n=107 eller n=106

Partsrettigheter	2018		2021	
	N	%	N	%
Ungdommen har partsrettigheter (prosentuert på antall ungdommer)	231	86 %	98	92 %
Mor har partsrettigheter (prosentuert på antall saker)	223	84 %	97	92 %
Far har partsrettigheter (prosentuert på antall saker)	154	58 %	75	71 %

Tabell 18 - Talsperson, 2021 N=107

Talsperson	2021	
	N	%
Har talsperson	101	94 %

Tabell 19 - Hvordan blir ungdommen hørt, 2021 N=107

Hvordan blir ungdommen hørt	2021	
	N	%
Direkte	104	97 %
Indirekte	1	1%

Tabell 20 - Nemnda sier de har gitt vekt til ungdommens mening, 2021 N=107

Nemnda sier de har gitt vekt til ungdommens mening	2021	
	N	%
Total	96	90 %
Avgjørende vekt	5	5 %
Stor vekt	24	22 %
Noe vekt	58	54 %
Ingen vekt	9	8 %

#5 Nemndsbehandlingen

Tabell 21 - Samtaleprosess forut nemndsbehandling, 2018 N=267 eller N=45, 2021 N=106 eller N=30

Samtaleprosess forut nemndsbehandling	2018		2021	
	N	%	N	%
Samtaleprosess forut nemndsbehandling (prosentuert på antall saker)	45	17 %	30	28 %
	N	%	N	%
Samtaleprosess med enighet (prosentuert på antall saker med samtaleprosess)	27	60 %	18	60 %
Samtaleprosess uten enighet (prosentuert på antall saker med samtaleprosess)	12	27 %	8	27 %
Samtaleprosess, uavklart (prosentuert på antall saker med samtaleprosess)	6	13 %	4	13 %

Tabell 22 - Nemndas behandling, 2018 N=267, 2021 N=106

Nemndas behandling	2018		2021	
	N	%	N	%
Ordinær	165	62 %	47	44 %
Forenklet	101	38 %	59	56 %
Utvidet	1	0 %	0	0 %

Tabell 23 - Tid mellom fremming av saken og vedtak

Tid mellom fremming av saken og vedtak	2018	2021
Gjennomsnitt (dager)	49	56
Median (dager)	42	44

Tabell 24 - Plasseringslengde etter §4-24-plassering, 2018 N=206, 2021 N=72

Plasseringslengde etter §4-24-plassering	2018		2021	
	N	%	N	%
Plassering blir besluttet	183	89 %	72	100 %
Plasseringslengde 12 måneder	148	72 %	49	68 %
Annet	23	11 %	18	25 %
Forlengelse 12 måneder	8	4 %	4	6 %
Plasseringslengde 4 uker	4	2 %	1	1 %

#6 Sakkyndig

Tabell 25 - Sakkyndig, 2018 N=269 eller N=267, 2021 N=107 eller N=106

Sakkyndiges vurdering av...	2018		2021	
	N	%	N	%
ungdommens behov (prosentuert på antall ungdommer)	31	12 %	17	16 %
ungdommens tilknytning til biologiske foreldre (prosentuert på antall ungdommer)	1	0 %	0	0 %
ungdommens tilknytning til fosterfamilie (prosentuert på antall ungdommer)	0	0 %	0	0 %
	N	%	N	%
biologiske foreldres omsorg (prosentuert på antall saker)	15	6 %	8	7 %
biologiske foreldres risiko ift ungdommen (prosentuert på antall saker)	3	1 %	2	2 %
Nemndas vurdering av sakkyndig (prosentuert på antall saker)	4	1 %	2	2 %

Vedlegg del 2 - Statistikk levert av Fylkesnemndene

Opparbeidet av vitenskapelig assistent Helle Karina Johansen.

For året 2021 er tallene rapportert for 1. halvår.

Nemndene rapporterer etter avgjorte saker, mens Barn Nemnd prosjektet rapporterer på enten barn/ungdommer involvert eller avgjorte vedtak. Flere saker er ofte forent til behandling i samme nemndsmøte, og får da bare ett vedtak. Derfor kan antallet saker og vedtak som rapporteres, være avvikende.

Tabell 26 - Innkomne og avgjorte saker etter paragraf, 1998, 2018 og 2021¹¹

Type sak		1998	2018	2021
Saker innkommet (total)	N	987	3480	315
	%	100 %	100 %	100 %
4-8	N	130	156	
	%	13 %	4 %	
4-12	N	461	931	
	%	47 %	27 %	
4-17	N	7	21	
	%	1 %	1 %	
4-19	N	119	1637	
	%	12 %	47 %	
4-20a	N		30	
	%		1 %	
4-21	N	150	424	205
	%	15 %	12 %	65 %
4-24	N	120	281	110
	%	12 %	8 %	35 %
Avgjorte saker (total)	N		2879	357
	%		100 %	100 %
4-8	N		148	
	%		5 %	
4-12	N		834	278
	%		29 %	78 %
4-17	N		11	
	%		0 %	
4-19	N		1263	
	%		44 %	
4-20a	N		29	
	%		1 %	
4-21	N		366	
	%		13 %	
4-24	N		228	79
	%		8 %	22 %

¹¹ Det foreligger ikke statistikk for saker etter alle paragrafer enda for alle år.

Statistikk for institusjonsplasseringer etter §4-24

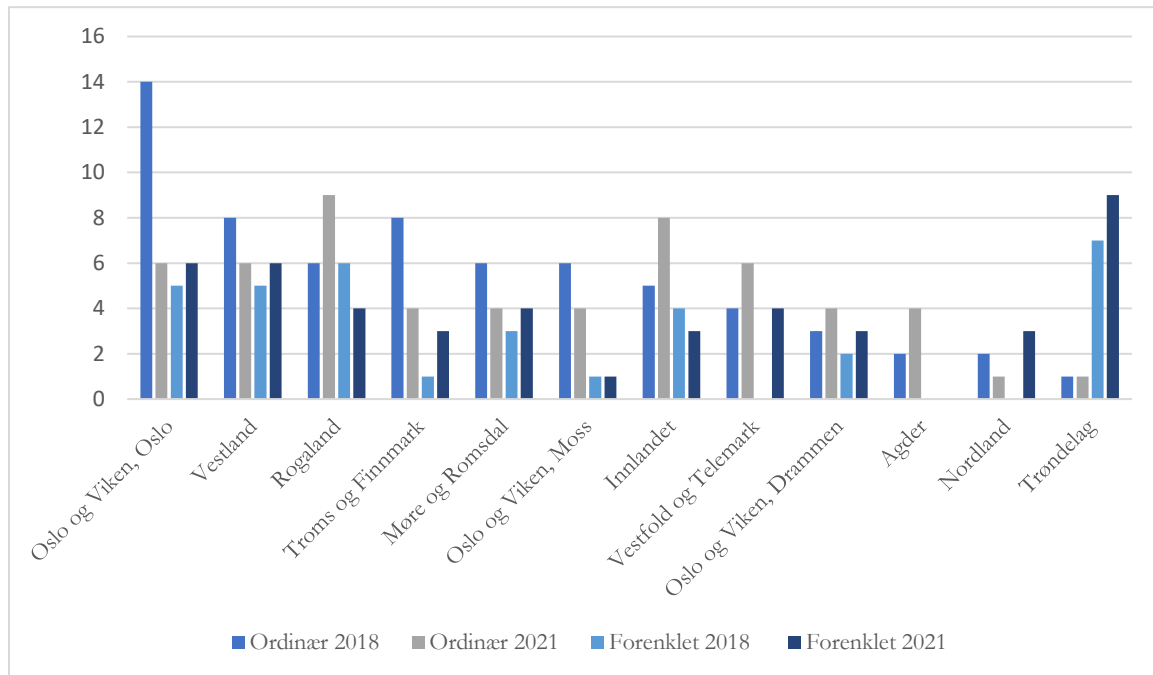
Tabell 27 - Antall innkomne saker til Fylkesnemndene etter § 4-24 2018 og 2021, oppgitt i både antall og prosent per nemnd (N=391)

Fylkesnemnd		2018	2021
Total	N	281	110
Oslo og Viken, Oslo	N	50	20
	%	18 %	18 %
Vestland	N	48	14
	%	17 %	13 %
Rogaland	N	32	14
	%	11 %	13 %
Møre og Romsdal	N	24	7
	%	9 %	6 %
Trøndelag	N	22	12
	%	8 %	11 %
Innlandet	N	22	10
	%	8 %	9 %
Troms og Finnmark	N	22	8
	%	8 %	7 %
Oslo og Viken, Drammen	N	18	6
	%	6 %	5 %
Oslo og Viken, Moss	N	18	5
	%	6 %	5 %
Vestfold og Telemark	N	9	7
	%	3 %	6 %
Nordland	N	9	4
	%	3 %	4 %
Agder	N	7	3
	%	2 %	3 %

Tabell 28 . Antall saker avgjort etter type nemndsbehandling i 2018 og 2021, etter § 4-24, oppgitt i antall og prosent per nemnd (N=1259)

Fylkesnemnd		Total	Ordinær	Forenklet	Muntlig NM alene	Total	Ordinær	Forenklet
		2018				2021		
Total	N	228	146	76	6	79	44	35
	%	100 %	64 %	33 %	3 %	100 %	56 %	44 %
Oslo og Viken, Oslo	N	42	31	11	0	10	5	5
	%	18 %	14 %	5 %	0 %	13 %	6 %	6 %
Vestland	N	33	18	12	3	10	5	5
	%	14 %	8 %	5 %	1 %	13 %	6 %	6 %
Rogaland	N	26	13	13	0	10	7	3
	%	11 %	6 %	6 %	0 %	13 %	9 %	4 %
Møre og Romsdal	N	21	14	7	0	6	3	3
	%	9 %	6 %	3 %	0 %	8 %	4 %	4 %
Troms og Finnmark	N	21	19	2	0	5	3	2
	%	9 %	8 %	1 %	0 %	6 %	4 %	3 %
Innlandet	N	20	12	8	0	8	6	2
	%	9 %	5 %	4 %	0 %	10 %	8 %	3 %
Trøndelag	N	18	2	16	0	8	1	7
	%	8 %	1 %	7 %	0 %	10 %	1 %	9 %
Oslo og Viken, Moss	N	18	14	3	1	3	2	1
	%	8 %	6 %	1 %	0 %	4 %	3 %	1 %
Oslo og Viken, Drammen	N	13	7	4	2	5	3	2
	%	6 %	3 %	2 %	1 %	6 %	4 %	3 %
Vestfold og Telemark	N	8	8	0	0	8	5	3
	%	4 %	4 %	0 %	0 %	10 %	6 %	4 %
Agder	N	4	4	0	0	3	3	0
	%	2 %	2 %	0 %	0 %	4 %	4 %	0 %
Nordland	N	4	4	0	0	3	1	2
	%	2 %	2 %	0 %	0 %	4 %	1 %	3 %

Figur 1 - Antall saker avgjort ved ordinær eller forenklet behandling i 2018 og 2021, etter § 4-24, oppgitt i prosent (N=1259)

Statistikk for andre sakstyper

Innkomne saker 2018

Tabell 29 - Antall innkomne saker for § 4-8, § 4-12, § 4-17, § 4-19, § 4-20a og § 4-21 i 2018, oppgitt i antall og prosent per nemnd (N=3199)

		2018						
		§ 4-8	§ 4-12	§ 4-17	§ 4-19	§ 4-20a	§ 4-21	Total
Total	N	156	931	21	1637	30	424	3199
Oslo og Viken, Oslo	N	13	196	4	318	4	73	608
	%	8 %	21 %	19 %	19 %	13 %	17 %	19 %
Rogaland	N	4	109	2	159	2	33	309
	%	3 %	20 %	10 %	10 %	7 %	8 %	10 %
Vestland	N	15	116	3	198	4	37	373
	%	10 %	12 %	14 %	12 %	13 %	9 %	12 %
Oslo og Viken, Drammen	N	15	80	3	153	2	42	295
	%	10 %	9 %	0 %	9 %	7 %	10 %	9 %
Agder	N	12	63	-	91	3	35	204
	%	8 %	7 %	-	6 %	10 %	8 %	6 %
Innlandet	N	17	68	-	117	2	34	238
	%	6 %	7 %	-	7 %	7 %	8 %	7 %
Oslo og Viken, Moss	N	23	67	-	142	5	25	262
	%	15 %	7 %	-	9 %	17 %	6 %	8 %
Trøndelag	N	19	54	2	106	3	35	219
	%	6 %	6 %	10 %	6 %	10 %	8 %	7 %
Nordland	N	3	53	2	95	1	32	186
	%	6 %	6 %	0 %	6 %	3 %	8 %	6 %
Troms og Finnmark	N	16	52	3	108	1	34	214
	%	10 %	6 %	14 %	7 %	3 %	8 %	7 %
Møre og Romsdal	N	9	46	-	92	2	30	179
	%	6 %	5 %	-	6 %	7 %	7 %	6 %
Vestfold og Telemark	N	9	27	2	58	1	14	111
	%	6 %	3 %	10 %	4 %	3 %	3 %	3 %

Avgjorte saker 2018

Tabell 30 - Antall avgjorte saker for § 4-8, § 4-12, § 4-19, § 4-20a og § 4-21 i 2018, oppgitt i antall og prosent per nemnd (N=2270)

		2018					
		§ 4-8	§ 4-12	§ 4-19	§ 4-20a	§ 4-21	Total
Total	N	148	832	1259	31	363	2270
Oslo og Viken, Oslo	N	13	159	245	3	63	420
	%	9 %	19 %	19 %	10 %	17 %	19 %
Rogaland	N	4	100	138	3	28	245
	%	3 %	12 %	11 %	10 %	8 %	11 %
Vestland	N	10	77	112	3	27	202
	%	7 %	9 %	9 %	10 %	7 %	9 %
Oslo og Viken, Drammen	N	26	76	129	4	42	235
	%	18 %	9 %	10 %	13 %	12 %	10 %
Agder	N	11	59	75	2	28	147
	%	7 %	7 %	6 %	6 %	8 %	6 %
Innlandet	N	14	70	97	4	32	185
	%	9 %	8 %	8 %	13 %	9 %	8 %
Oslo og Viken, Moss	N	13	66	106	6	26	191
	%	9 %	8 %	8 %	19 %	7 %	8 %
Trøndelag	N	22	56	89	2	32	169
	%	15 %	7 %	7 %	6 %	9 %	7 %
Nordland	N	1	47	74	2	22	124
	%	1 %	6 %	6 %	6 %	6 %	5 %
Troms og Finnmark	N	18	58	94	0	29	170
	%	12 %	7 %	7 %	0 %	8 %	7 %
Møre og Romsdal	N	6	32	51	2	22	91
	%	4 %	4 %	4 %	6 %	6 %	4 %
Vestfold og Telemark	N	10	32	49	0	12	91
	%	7 %	4 %	4 %	0 %	3 %	4 %